
RECENZE KNIHY

Eberwein W.: Humanistische Psychoterapie

Stuttgart: Georg Thieme Verlag KG, 2009, s. 218, Euro 29,95.

ISBN 978 – 3 – 13 – 143921 – 5

Autorem monografie je německý psycholog Werner Eberwein, jenž vede Institut humanistické psychoterapie a Centrum postgraduálního vzdělávání německé společnosti pro hypnózu a hypnoterapii v Berlíně. Tato pracovní kombinace naznačuje důvod, proč různorodost a bohatost humanistické psychologie a psychoterapie je v pojetí Wenera Eberweina obohacena ještě o hypnotické a sugestivní přístupy.

Hnutí humanistické psychologie a psychoterapie, které bývá nazýváno „třetím proudem“ v psychoterapii, vzniklo počátkem 60. let minulého století ve Spojených státech. U jeho zrodu stály významné osobnosti světové psychologie jako jsou A. H. Maslow, CH. Bühlerová a C. R. Rogers. Třetím proudem se nazývá proto, že se formovalo v opozici k tehdy ve Spojených státech převládajícímu behaviorismu a k americkému pojetí psychoanalýzy. Humanističtí psychologové a psychoterapeuti zdůrazňují, že lidské bytosti je vlastní pozitivní a růstový potenciál, na který se lze spolehnout, neboť je naší základní tendencí, vlastní celé přírodě. Dále vyzdvihují celostní přístup, jedinečnost člověka a hodnoty související se smyslem života, svobodou rozhodování, altruismem, spiritualitou, a podobně.

Recenzovaná publikace podává přehled různých zdrojů, teorií a technik humanistické psychoterapie. Autor knihu rozčlenil do následujících třech částí a mnoha podkapitol, z nichž pro přiblížení čtenářům uvádíme:

I. Dějiny a filozofie. (Humanismus, existencialismus, hermeneutika, holismus a teorie pole, filozofie dialogu, východní filozofie.)

II. Teorie. (Základní pojmy – lidské potřeby a hodnoty, smysl, pocity. Vznik psychického utrpení – úzkost z dezintegrace osobnosti, poruchy mezilidských vztahů, časné vztahové poruchy ad. Existenciální dimenze psychoterapie – lidský pobyt, exi-

stenciální otázky. Psychoterapeutický vztah – profesionální distance, přenos a protipřenos, stabilizace fragilních struktur, struktura a prostor, aktivizace duševního života, regrese.)

III. Postupy a techniky. (Respektující vcítění – rogersovský přístup, empatie, focusing, nenásilná komunikace. Psychodynamický výklad. Práce s tělem – např. energie těla, psychosomatické cykly, vnímání těla, změna v oblasti dýchání, práce s výrazem, techniky dotýkání. Uvědomění si sebe a kontakt – např. poruchy kontaktu, techniky tvarové terapie, řečové formy tvarové terapie. Trans a sugesce – např. klasická a eriksonovská hypnóza, pacing a leading, metafory, navození transu. Hraní rolí a techniky identifikace – psychoterapeutická divadelní improvizace, zástupné techniky, zdvojení. Vyrovnavání a konfrontace – konfrontace s vyhýbáním se kontaktu, humorná provokace, prožití obrany, psychodynamická konfrontace. Další techniky – skupinová dynamika, hudba a tanec, kreativní média, svépomoc.

Závěrem publikace nalezneme seznam literatury a věcný rejstřík.

Recenzovaná kniha je napsána čtivě, najdeme v ní mnoho příkladů z praxe, a také grafická úprava přispívá k její přehlednosti a názornosti. Předností práce je smysl pro detail. Na druhou stranu vyvolává rozpaky její značná obsahová různorodost bez snahy po srovnávání, zobecňování, integrování – o kritickém přístupu ani nemluvě. Při srovnání této publikace s intencemi zakladatelů humanistické psychologie musím konstatovat, že v recenzované knize je zvládnutá divergence a vedle sebe jsou stavěny přístupy (a myšlenkové modely), u kterých lze najít, i při dobré vůli, jen velmi obtížně společně jmenovatele.

Prof. PhDr. Jan Vymětal